

Sopimuksen liite 1. Kuntalaistutkimuksen projekti- ja toteutussuunnitelma 2024

Kuntalaistutkimus 2024

Kyselytutkimus kuntalaisten asenteista ja osallistumisesta uudistuvissa kunnissa keväällä 2024

Marianne Pekola-Sjöblom 22.1.2024

Kuntalaistutkimus – tausta ja tarve

- ❖ Kuntademokratia ja kuntapalvelut ovat olleet jatkuvien haasteiden kohteina paitsi toimintaympäristöön liittyvien muutosten myös kuntiin kohdistuneiden uudistuspyrkimysten ja uudistusten sekä kuntien itse toteuttamien uudistusten takia. Haasteiden tunnistaminen ja niihin vastaaminen vaatii tuekseen tutkittua tietoa myös kuntalaisista ja heidän mielipiteistään.
- ❖ Laajalle kuntalaisjoukolle kohdistettavan kyselytutkimuksen avulla saadaan kartoitettua kuntalaisten mielipiteitä kuntapalveluista, päätöksenteosta, osallistumisesta ja vaikuttamisesta sekä samaistumisesta kotikuntaan ja muihin alueellisiin kokonaisuuksiin.
- ❖ Kuntaliiton aina vuodesta 1995 alkaen koordinoimat tutkimusohjelmat* ja niihin sisältyneet kuntalaistutkimukset ovat olleet sekä kunnille että Kuntaliitolle tärkeitä systemaattisen ja vertailukelpoisen tutkimustiedon lähteitä.

Kuntalaistutkimuksia osana Kuntaliiton kuntatutkimusohjelmia vuodesta 1996 alkaen

Kuntalaistutkimuksia toteutettu osana Kuntaliiton aiempia kuntatutkimusohjelmia alla kuvatuissa tutkimuskunnissa

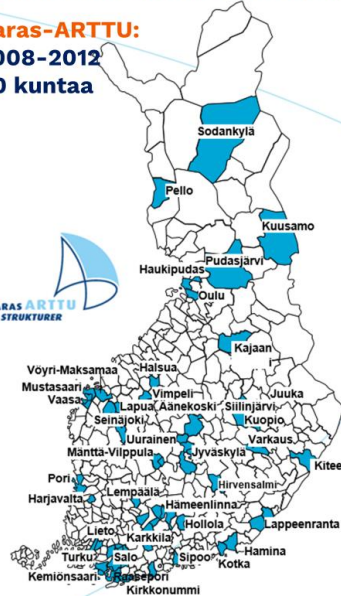
KuntaSuomi 2004:
1995–2004
47 kuntaa

KUNTA-SUOMI - KOHDEFINLAND
2004
FINNISH LOCAL GOVERNMENT

Paras-ARTTU:
2008–2012
40 kuntaa

PARAS ARTTU
STRUKTURER

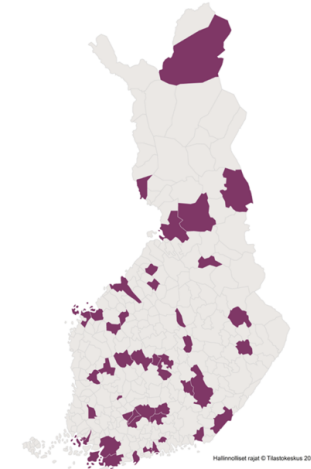
ARTTU2:
2014–2018
40 kuntaa

ARTTU2
tutkimusohjelma Forskningsprogrammet

Kuntalaistutkimus 2020 osana Eri-laistuva KuntaSuomi 2025 -tutkimusohjelmaa: 43 tutkimuskuntaa

Kuntakokoluokka (As.luku 31.12.2018)	Tutkimuskunnat (yht. 43)	Lkm
Alle 5 000 as.	Askola, Hirsensalmi, Juuka, Keitele, Lappajärvi, Paltamo, Petäjävesi, Rautalampi	8
5 000 – 10 000 as.	Asikkala, Hattula, Inari, Kemiönsaari, Keuruu, Oulainen, Parkano, Pudasjärvi, Säskylä, Virrat, Vöyri	11
10 001 – 20 000 as.	Kankaanpää, Kuusamo, Lapua, Liperi, Mustasaari, Naantali, Nivala, Pirkkala	8
20 001 – 50 000 as.	Hamina, Hollola, Kirkkonummi, Kookola, Raasepori, Raisio, Sipoo, Tornio	8
50 001 – 100 000 as.	Hämeenlinna, Lappeenranta, Mikkeli, Salo	4
yli 100 000 as.	Jyväskylä, Oulu, Turku, Vantaa	4

ERILAISTUVA KUNTASUOMI 2025
KUNTA LIITTO

Kuntaliiton aiemmat kuntalaistutkimukset toteutettu vuosina 1996, 2000, 2004, 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020.

Kuntalaistutkimus 2024 – miksi ja mitä?

Laajalle kuntalaisjoukolle kohdistettavan kyselytutkimuksen avulla kartoitetaan kuntalaisten mielipiteitä kuntapalveluista, päätöksenteosta, osallistumisesta ja vaikuttamisesta sekä samaistumisesta kotikuntaan ja muihin alueellisiin kokonaisuuksiin.

Kyselyllä saadaan tietoa mm.

- Miten kuntalaiset arvioivat oman kuntansa palveluja, päätöksentekoa ja osallistumismahdollisuuksia sekä missä määrin kuntalaiset samaistuvat omaan kotikuntaansa, kunnanosaansa, maakuntaansa ja muihin alueellisiin kokonaisuuksiin – nyt uutena myös hyvinvointialueeseen.
- Vaihtelevatko kuntalaisten arviot erikokoisissa ja –tyyppisissä kunnissa ja miten?
- Miten aiemmissa vastaavissa kyselytutkimuksissa havaitut merkitsevät yhteydet kuntalaisten palvelutyytyväisyyden, luottamuksen, osallistumisen ja kuntasamaistumisen välillä ovat kehittyneet ajallisesti?
- Onko kunnissa toteutetuilla ja/tai suunnitteilla olevilla erilaisilla muutoksilla ja uudistuksilla vaikutusta kuntalaisten mielipiteisiin ja aktiivisuuteen, ja jos niin miten?

Kuntalaistutkimus 2024

Jatkoa ARTTU2-, Paras-ARTTU-, KuntaSuomi 2004- ja Erilaistuva KuntaSuomi 2025 -tutkimusohjelmien kuntalaiskyselyille 1996, 2000, 2004, 2008, 2011, 2015, 2017 ja 2020.

Kuntalaistutkimuksen hyötytavoitteita kunnille

- Vahvistaa tietoperustaa ja tuottaa ajallisia vertailuja kuntalaismielipiteistä, erityisesti kuntapalveluista, osallistumisesta ja vaikuttamisesta vaaleissa ja vaalien välillä, samaten kuin kuntalaisten samaistumisesta kuntaan, kunnanosiin ja myös esim. maakuntaan ja uusiin hyvinvointialueisiin.
- Tuottaa tietoa kuntalaismielipiteistä erityyppisten kuntien ja eri kuntalaisryhmien näkökulmista.
- Tuottaa tietoa vuositason toiminnan suunnitteluun, tavoitteiden ja indikaattoreiden asettamiseen* sekä yleisemmin päätöksenteon tueksi.
- Tuottaa vertailutietoa muista kunnista vertaiskehittämiseen.
- Tuottaa tietoa kuntapalveluihin, päätöksentekoon ja kuntalaisosallistumiseen liittyvän kehittämistyön pohjaksi.
- Tarjoaa myös hyviä/lupaavia/kiinnostavia käytäntöjä sekä imagohyötyjä kunnille.

*Päämittareita/-indeksejä ovat kaikkina toteutusvuosina olleet **1) palvelutyytyväisyys -indeksi, 2) luottamus päätöksentekoon -indeksi, 3) Suoran osallistumisen vaikuttavuus -indeksi ja 4) Kotikuntaan samaistumisen muuttuja.**

Kuntalaistutkimuksen hyötytavoitteita kansallisella tasolla

- Tekee näkyväksi kuntakentän moninaisuutta ja erilaisuutta myös kuntalaismielipiteiden näkökulmasta.
- Lisää ymmärrystä eri kuntalaisryhmien mielipiteistä erilaisissa kunnissa.
- Tuottaa pitkäjänteistä ja systemaattista vertailutietoa kuntalaismielipiteistä Kuntaliitolle ja kansalliseen päätöksentekoon ja kunta-asioihin liittyvään valmisteluun esim. ministeriöissä.
- Tarjoaa faktoja ja erilaisia näkökulmia erilaisista kunnista ja erilaisista kuntalaisryhmistä tulevien kuntavaalien alla käytävään keskusteluun sekä medialle tarjottaviin taustatilaisuuksiin.
- Tarjoaa tutkittua tietoa hyödynnettäväksi Kuntaliittokonsernin järjestämässä koulutuksessa ja konsultoinnissa (yksiköt, FCG & MDI).
- Tuottaa kuntapohjaista tietoa pohjoismaiseen yhteistyöhön ja vertailuihin.

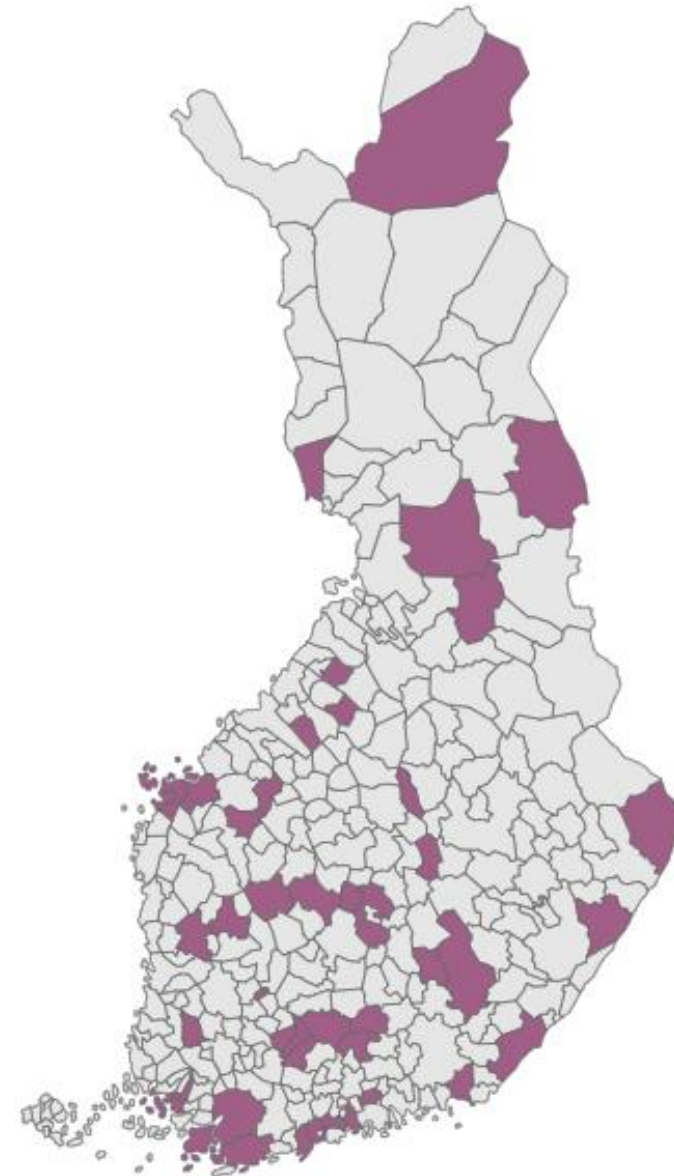
Kuntalaistutkimuksen 2024 toteutuksesta

- ❖ Kyselytutkimus toteutetaan **osana Kuntaliiton Erilaistuva KuntaSuomi 2025 – tutkimusohjelmaa** ja on jatkumoa paitsi ko. ohjelmassa vuonna 2020 toteutettuun kyselyyn myös aiempien tutkimusohjelmien vastaaviin kyselyihin aina vuodesta 1996 alkaen.
- ❖ Kyselyn sisällöllinen valmistelu ja analysointi Kuntaliiton omana työnä, mutta kyselyn tekninen toteutus (painatus, postitus, tallennus) kilpailutuksen kautta ostopalveluna.
- ❖ Tutkimuskuntina aiempien kyselyjen tapaan noin 40 tutkimuskuntaa; edustava otos Suomen kuntakentästä.
- ❖ Kuntalaisotos tilataan DVV:ltä ja koostuu väh. 18-vuotiaista ilman yläikärajaa. Yhteensä noin 30 000. Otoskoot vaihtelevat kunnittain ja kuntakokoluokittain ja noudattelevat pääpiirteissään vuoden 2020 kuntakohtaisia otoskokoja (300-2000).
- ❖ Kyselyn toteutusajankohta huhti-toukokuu 2024, jotta varmistetaan tulosten hyödyntämismahdollisuudet niin kunnissa kuin kuntavaaleja edeltävässä viestinnässä.

Kuntalaistutkimus 2024: 44 tutkimuskuntaa

Asikkala	Kirkkonummi	Puolanka*
Askola	Kitee*	Raasepori
Espoo*	Kuusamo	Raisio
Hamina	Lappajärvi	Rautalampi
Hattula	Lappeenranta	Salo
Hirvensalmi	Lapua	Sipoo
Hollola	Mikkeli	Säkylä
Hämeenlinna	Mustasaari	Toholampi*
Ilomantsi*	Naantali	Tornio
Inari	Nivala	Turku
Jyväskylä	Oulainen	Vaasa*
Kankaanpää	Parkano	Vantaa
Keitele	Petäjävesi	Virrat
Kemiönsaari	Pirkkala	Vöyri
Keuruu	Pudasjärvi	

Tutkimuskunnat kuntakokoluokittain ja maakunnittain 2024

Kuntakoko- luokka (As.luku 31.12.2022)	Tutkimuskunnat (yht. 44)*	Lkm
Alle 5 000 as.	Askola, Hirvensalmi, Ilomantsi, Keitele, Lappajärvi, Petäjävesi, Puolanka, Rautalampi, Toholampi	9
5000 – 10 000 as.	Asikkala, Hattula, Inari, Kemiönsaari, Keuruu, Kitee, Oulainen, Parkano, Pudasjärvi, Säkyä, Virrat, Vöyri	12
10 001 – 20 000 as.	Hamina, Kankaanpää, Kuusamo, Lapua, Mustasaari, Naantali, Nivala	7
20 001 – 50 000 as.	Hollola, Kirkkonummi, Pirkkala, Raasepori, Raisio, Sipoo, Tornio	7
50 001 – 100 000 as.	Hämeenlinna, Lappeenranta, Mikkeli, Salo, Vaasa	5
yli 100 000 as.	Espoo, Jyväskylä, Turku, Vantaa	4

Maakunta	Tutkimuskunnat (yht. 44)*	Lkm
Etelä-Karjala	Lappeenranta	1
Etelä-Pohjanmaa	Lappajärvi, Lapua	2
Etelä-Savo	Hirvensalmi, Mikkeli	2
Kainuu	Puolanka	1
Kanta-Häme	Hattula, Hämeenlinna	2
Keski-Pohjanmaa	Toholampi	1
Keski-Suomi	Jyväskylä, Keuruu, Petäjävesi	3
Kymenlaakso	Hamina	1
Lappi	Inari, Tornio	2
Pirkanmaa	Parkano, Pirkkala, Virrat	3
Pohjanmaa	Mustasaari, Vaasa, Vöyri	3
Pohjois-Karjala	Ilomantsi, Kitee	2
Pohjois-Pohjanmaa	Kuusamo, Nivala, Oulainen, Pudasjärvi	4
Pohjois-Savo	Keitele, Rautalampi	2
Päijät-Häme	Asikkala, Hollola	2
Satakunta	Kankaanpää, Säkyä	2
Uusimaa	Askola, Espoo, Kirkkonummi, Raasepori, Sipoo, Vantaa	6
Varsinais-Suomi	Kemiönsaari, Naantali, Raisio, Salo, Turku	5

- **Marras-joulukuu 2023:** Tutkimuskuntien kartoitus ym. tutkimuksen pohjustustyötä.
- **Tammi-helmikuu 2024:** Kyselylomakkeen valmistelutyö, kyselylomakkeesta ja tutkimuskuntajoukosta sopiminen. Sopimukset kuntien kanssa.
- **Helmi-maaliskuu 2024:** Kyselyn teknisen toteutuksen kilpailutusprosessi Hilman kautta sekä kuntalaisotostilaus DVV:ltä.
- **Maalis-huhtikuu 2024:** Kyselyjen postitusprosessin toteutus käynnistyy. (Kyselyjen postitus voi alkaa vasta kun DVV on toimittanut kuntalaisotostiedot.)
- **Huhti-toukokuu 2024:** Tiedonkeruuvaihe, 1-2 muistutuskirjettä.
- **Kesäkuu 2024:** Kyselyn tiedonkeruu päättyy kesäkuun alkupuolella ja tekninen toimittaja toimittaa tallennetun kyselyaineiston Kuntaliittoon. Tulosten analysointi käynnistyy. Viestintäsuunnitelman valmistelua. Mahdollisesti ekoja alustavia tuloksia julki.
- **Elo-syyskuu 2024:** Kuntakohtaisia perustuloksia tarjoava tulossovellus kunnille (powerBI?)
- **Elo-joulukuu, alkuvuosi 2025:** Tuloksia julkistetaan eri kysymyksistä ja aihekokonaisuuksista viestinnän kanssa sovitulla tavalla huhtikuun kuntavaaleihin asti.

Kuntalaistutkimuksen 2024 kustannusarvio

Menot:

- Tekninen toteutus (kilpailutetaan), arvio (ml alv, laskettu +20% vsta 2020) 140 000 euroa
- Osoitetietojen poiminta väestötietojärjestelmästä (tilaus DVV:ltä) 5 000 euroa
- Kuntalaiskyselyssä arvottavat palkinnot vastanneiden kesken (ml arpajaisvero) 5 000 euroa

-> **Menot yhteensä 150 000 euroa**

Tulot:

- Tutkimuskuntien rahoitusosuus (44 kuntaa) (noin) 50 000 euroa
- Kuntaliiton t&k-ohjelma 100 000 euroa

-> **Tulot yhteensä 150 000 euroa**

Kyselytutkimusprosessin toteutus Kuntaliiton asiantuntijatyönä.

**ERILAISTUVA
KUNTASUOMI
2025**

Kuntalaistutkimuksen 2020 tulosten hyödyntämisestä

Kuntalaistutkimus 2020 –tuloksia hyödynnetty monipuolisesti

- ❖ **Tiedotteita ja uutisia Kuntaliiton sekä kuntien ja/tai paikallislehtien toimesta**
- ❖ **Sparraavia ”tutkimustreffejä” tutkimuskuntien yhdyshenkilöille**
- ❖ **Jalkautumista kuntiin tulosten esittelemiseksi tutkimuskuntien johtoryhmille, hallitukselle ja/tai valtuustolle**
- ❖ **Tulosten esittelyä lukuisten muiden tilaisuuksien yhteydessä laajemmalle yleisölle.**

Kuntaliiton tiedotteet ja uutiset:

- Uutinen 6.5.2020: Kuntalaisten suhtautumista selvitetään laajalla kyselyllä.
- Uutinen 18.6.2020: Kuntalaiset tyytyväisiä kuntien toimintaan koronatilanteessa.
- Tiedote 9.9.2020: Useampi kuin kolme neljästä aikoo äänestää kevään kuntavaaleissa.
- Uutinen 10.9.2020: Kuntalaiset uskovat oman kotikuntansa vetovoimaan.
- Uutinen 1.10.2020: Yrittämiseen ja työntekoon panostaminen nähdään tärkeimpänä kestävästä kehitystä edistävänä tekijänä.
- Tiedote 30.10.2020: Lähes puolet haluaisi äänestää netissä kuntavaaleissa.
- Uutinen 19.11.2020: Äänestäminen koetaan tehokkaimmaksi keinoksi vaikuttaa - kuntalaiset haluavat vaikuttaa myös vaalien välillä
- Tiedote 6.11.2020: Äänestysikärajan laskeminen kuntavaaleissa ei saa kannatusta.
- Tiedote 8.12.2020: Kuntalaiset ovat edelleen hyvin tyytyväisiä kunnallisiin palveluihin.
- Tiedote 18.1.2021: Kuntien toimintaa seurataan paikallislehdistä - sosiaalinen media ja kuntien oma viestintä kasvattavat suosiotaan.
- Tiedote 26.1.2021: Kuntalaiset aiempaa tyytyväisempiä sosiaali- ja terveyspalveluihin.
- Tiedote 15.4.2021: Kuntalaisten luottamus kunnalliseen päätöksentekoon kohentunut.
- Tiedote 19.4.2021: Kuntalaiset aiempaa tyytyväisempiä perusopetukseen ja lukiokoulutukseen.
- Tiedote 26.4.2021: Palvelut, asuinympäristö ja turvallisuus tärkeimpiä hyvän kotikunnan tekijöitä 18-29-vuotiaille.
- Tiedote 12.5.2021: Kuntalaiset erittäin tyytyväisiä kirjasto-, kulttuuri- ja taiteen perusopetuksen palveluihin.
- Tiedote 26.5.2021: Kuntavaalit ovat edelleen vahvasti henkilövaalit.
- Tiedote 7.6.2021: Kuntalaiset toivovat joustavuutta palveluihin - yhä useampi käyttäisi myös yritysten ja järjestöjen palveluja.

Esimerkkejä kuntien ja paikallislehtien uutisoinnista 2020–2021

ERILAISTUVA
KUNTASUOMI
2025

Kankaanpään Seutu 13.1.2021:

Liikuntapalveluja arvostetaan Kankaanpäässä – hyvä asuinympäristö, hyvät palvelut ja turvallisuus myös tärkeitä

Tyytyväisyys kunnallisiin palveluihin on valtakunnallisesti edelleen ennätyskorkealla tasolla Kankaanpäässä. Yleinen palvelutyytyväisyys on samalla tasolla kuin vuonna 2017, ilmenee Kuntaliiton kyselytutkimuksesta.

Turun Sanomat 7.1.2021:

Naantali palvelututkimuksen ykkönen – Turku jäi kauas kärjestä

Tutkimuksessa selvitettiin asukkaiden tyytyväisyyttä kunnallisiin palveluihin ja niiden saavutettavuuteen.

JUKKA VEHMANEN
Turun Sanomat
0201.1957 2 kommenttia

16

[Naantali.fi](https://naantali.fi) –kotisivulla 8.12.2020:

Uutiset – 8.12.2020

Kuntalaistutkimus 2020: Naantalilaiset valtakunnallisesti tyytyväisimpiä kaupungin palveluihin

A4 Suur-Keuruu / Tiistaina 29. joulukuuta 2020

PUHEENAIHEET

Keuruulaiset tyytyväisiä kunnan palveluihin

Kuntaliiton kyselyssä erityisesti kirjaston palvelut saavat kiitosta.

Tero-Pekka Talahti
Kuntalaistutkimus

Kuntaliitto kyseli 43 kunnasta
Keuruulaiset ovat varsin tyytyväisiä kunnan palveluihin. Kuntaliiton kyselyyn vastanneet keuruulaiset arvioivat palvelutyytyväisyydestään asteikolla 1-5 arvonsaan 4,03, joka on tarkoitusta kunnasta viidesnein paras.

Perijänsä sijottuu hieman heikommaksi alpuolelle arvonnalla 3,75. Kuntaliitot ovat tyytyväisimpiä niihin palveluihin, joista heillä on kokemusta.

Kuntaliitto kyseli 43 kunnasta
Keuruulaiset ovat varsin tyytyväisiä kunnan palveluihin. Kuntaliiton kyselyyn vastanneet keuruulaiset arvioivat palvelutyytyväisyydestään asteikolla 1-5 arvonsaan 4,03, joka on tarkoitusta kunnasta viidesnein paras.

Vain terveyspalvelut heitävät
Sektoreittain tarkasteltuna Keuruun ja kirjastoarvosnat alpuolelle vain terveyspalveluiden saatu

Kirjasto on kuntalaisille tehdyn perustella sekä hyvin hoidettu että saavutettavuudeltaan hyvä palvelu. Keuruu sai kirjastopalveluistaan kyselyn korkeimman arvonsaan 4,82.

Näin tutkittiin

- 43 tutkimuskuntaa, joista 30 500 täydenikäisen perusjoukko.
- Vastausprosentti 35,4 eli 18 912 vastaajaa.
- Tutkimuskunnat ovat kaksikantaisesti jaettua otosta, joka edustaa erilaisia ja "tyypisiä" kuntia eri puolilla Suomea.
- Kuntalaistutkimus 2020 on osa Erilastava Kuntasuomi 2025 -tutkimusta.
- Tutkimuksen toteutus Suomeen Kuntaliiton Kuntalaistutkimus, demokratia ja johtaminen -yksikkö.

Kunnan kokoluokkia ei vaikuta aivan kovin voimakkaasti kyselyssä näin alle 500 asuikaan kunnissa kuin yli 100 000 asuikaan kaupungeissa. Palvelujen käyttäminen vaikuttaa myönteisesti arvostuksen laatuun ja saavutettavuuteen.

Kierityksessä kaikki mukana
Kierityksen arvonsaan kaikissa kunnissa ja kaikkien kunnissa. Kierityksen ja parhaiten arvostetun palvelun on kaikkien kunnien vastaajat antaneet. Kierityksen arvostus on korkeimmalla tasolla ja näkyvyyttä 40-50 vuotta.

Lappeenrantalaiset arvostavat kirjasto-, liikunta- ja varhaiskasvatuspalveluja – eniten tyytymättömyyttä ikäihmisten- ja päihdepalveluihin

Tuoreessa kuntalaiskyselyssä lappeenrantalaiset antoivat palveluilleen täsmälleen saman arvonsaan kuin tutkimukseen osallistuneet muutkin kunnat eli 3,81.

[Yle 17.12.2020:](https://yle.fi)

Lappeenranta 17.12.2020

PÄÄKIRJOITUS

Kirjasto on keuruulaisille mieluinen palvelu

Kuntaliiton kysely kertoo, että keuruulaiset ovat kaupungin palveluihin tyytyväisiä.

Keuruulaiset ovat sangen tyytyväisiä oman kuntansa tarjoamiin palveluihin. Kuntaliiton toteuttamassa kyselyssä vastanneet antoivat Keuruun palveluille arvonsaan 4,03, kun kaikkien kuntien keskiarvo oli 3,81. Tarkoitus kunnasta keuruulaisen tyytyväisyys on viidesnein korkein. Maahan selityksessä oli eri puolilla maata kaikkiaan 43 kuntaa.

Kyselyssä selvittiin myös, että tyytyväisimpiä olivat niihin palveluihin, joiden käyttöä tehtiin on kokemusta. Kuntalaistutkimus saavutettavuutta ja saavutettavuutta kuvaavalla indekssillä Keuruu sille kirkkoyhteisöille arvosalla 3,85.

Palveluasteittain tarkasteltuna keuruulaiset ovat erityisen tyytyväisiä kirjastopalveluihin, ne saivat Keuruun arvonsa 4,82, mikä on keskiarvo kaikkien kunnien keskiarvoa. Terveystieteiden saavutettavuutta ja saavutettavuutta sekä tyytyväisyyttä terveyspalveluiden laatuun.

Tyytyväisimpiä ollaan niihin palveluihin, joiden käytöstä itsellä on kokemusta.

Erja Niemelä
erjan.niemela@naantali.fi
Kirjastojohtaja/Suor-Keuruun toimittaja

KUNTA-
LIITTO

KUNTA LIITTO